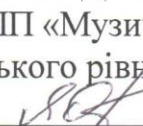

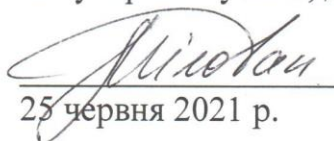
Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка
Кафедри спеціального фортепіано №№ 1 і 2

«ПОГОДЖУЮ»

Гарант ОПП «Музичне мистецтво»
бакалаврського рівня вищої освіти,
доцент Я. Олексів
25 червня 2021 р.

«ПОГОДЖУЮ»

Декан факультету фортепіано, джазу та
популярної музики, доцент

 Т. МІЛОДАН
25 червня 2021 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, професор
 М. КУШНІР
25 червня 2021 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ ФОРТЕПІАННОГО МИСТЕЦТВА**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Профілізація	Фортепіано
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво»
Статус	Обов'язкова компонента циклу дисциплін фахової професійно-практичної підготовки (ОК 3.1.7)
Загальний обсяг	12 кредитів ЄКТС (360 годин)
Форма підсумкового контролю	Екзамен
Термін викладання	1-4 семестри
Факультет	Фортепіано, джазу та популярної музики
Форма навчання	Денна

Львів 2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія фортепіанного мистецтва» для профілізації «Фортепіано» з галузі знань 02 «Культура і мистецтво» зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» оновлена відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка від 26 травня 2021 року (Протокол № 1).

Розробники:

Кашкадамова Наталя Борисівна – кандидат мистецтвознавства, доцент, професор кафедри спеціального фортепіано № 2 ЛНМА ім.М.Лисенка

Іванюшенко Ганна Іванівна – старший викладач кафедри спеціального фортепіано № 2 ЛНМА ім. М. Лисенка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри спеціального фортепіано № 1 від 18 червня 2021 р. , протокол № 5 та кафедри спеціального фортепіано № 2 від 19 червня 2021 р. , протокол № 5

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – навчити студентів-піаністів глибокого ставлення до їхнього фаху; розкрити їм історичну логіку розвитку та суспільне значення фортепіанно-виконавського мистецтва. Історія фортепіанного мистецтва розглядає розвиток фортепіанного виконавства, літератури і педагогіки у їхньому взаємозв'язку та в залежності від цілісного історичного процесу.

Основними завданнями курсу є: дати студентам орієнтацію у стилях, прийомах і засобах фортепіанного мистецтва; привести у систему здобуті на уроках з фаху окремі професійні знання; ознайомити з мистецькими засадами та діяльністю найвидатніших піаністів минулого; розкрити історичні та специфічно фортепіанні основи інтерпретації і виразові можливості фортепіанного мистецтва.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК1.** Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово
- ЗК2.** Здатність розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК3.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК4.** Здатність до розв'язання проблем.
- ЗК5.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК6.** Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК7.** Здатність до критики та самокритики.
- ЗК8.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК9.** Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.
- ЗК10.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК11.** Здатність володіти іноземною мовою.
- ЗК12.** Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК13.** Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.
- ЗК14.** Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК15.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК17.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

- СК1.** Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
- СК3.** Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
- СК4.** Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
- СК6.** Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
- СК7.** Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
- СК8.** Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
- СК9.** Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
- СК10.** Здатність оперувати професійною термінологією.
- СК11.** Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
- СК12.** Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
- СК13.** Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
- СК14.** Здатність здійснювати редакторську та лекторську діяльність в сфері музичного мистецтва.
- СК15.** Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.
- СК16.** Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
- СК17.** Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (РН)

- РН6.** Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.
- РН7.** Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.
- РН8.** Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
- РН9.** Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / та лекторській практичній діяльності.

PH10. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

PH11. Вміти здійснювати педагогічну діяльність.

PH13. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

PH14. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох

4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Кількість годин						Розподіл аудиторних годин за курсами і семестрами														
	Екзамени	Заліки	Атестаційні екзамени		Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота	I курс	II курс		III курс		IV курс										
						Всього	у тому числі:			Семестри															
	лекційні	індивідуальні	практичні		1		2	3	4	5	6	7	8												
	Кількість тижнів в семестрі																								
	15	15	15		15	15	15	15	15	15															
Історія фортепіанного мистецтва	4	1-3		12	360	120	60		60	240	2	2	2	2											

Розподіл годин та кредитів по курсах та семестрах

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					
			Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота	
				Всього	у тому числі:			
					Лекційні	Індивідуальні		Практичні
I		6	180	60	30		30	120
	1	3	90	30	15		15	60
	2	3	90	30	15		15	60
II		6	180	60	30		30	120
	3	3	90	30	15		15	60
	4	3	90	30	15		15	60

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(I –IV семестри)
I семестр

№ з/п	Назва теми	Аудиторні години	Самостійна робота
1	Період клавірного виконавства. Початки клавірної музики і виконавства.	2	4
2	Французькі клавесиністи. Ж.-Ф. Рамо, Ф.Куперен.	4	6
3	Клавесинна творчість Д.Скарлатті.	4	6
4	Клавірна творчість Й.С.Баха	2	4
5	Стильові особливості творів та виконавства Й.С.Баха	4	8
6	Інтерпретація та редакції творів Й.С.Баха	4	8
7	Фортепіанне мистецтво класицизму.	2	4
8	Класичний стиль у фортепіанному мистецтві. Й.Гайдн.	4	7
9	Фортепіанна творчість і виконавство В.А. Моцарта.	4	8
<i>Підготовка до контролю (заліку)</i>			5
Разом		30	60

II семестр

№ з/п	Назва теми	Аудиторні години	Самостійна робота
1	Фортепіанна творчість і виконавство Л.Бетховена.	2	4
2	Бетховен-піаніст. Стильові особливості творів.	2	4
3	Інтерпретація творів Л.Бетховена. Редакції.	4	6
4	Фортепіанне мистецтво романтизму.	2	4
5	Фортепіанне виконавство початку XIX ст. Ф. Шуберт, К.М. Вебер, Ф.Мендельсон.	2	5
6	Твори Р. Шумана – стильові особливості фактури й інтерпретації.	2	4
7	Шопен-піаніст і педагог.	2	4
8	Інтерпретація творів Ф.Шопена.	4	6
9	Фортепіанне мистецтво Ф.Ліста	4	6
10	Фортепіанне мистецтво другої половини XIX ст.	2	4
11	Твори Й.Брамса - стильові особливості фактури й інтерпретації.	2	4
12	Російське фортепіанне мистецтво.	2	4
<i>Підготовка до підсумкового контролю (заліку)</i>			5
Разом		30	60

III семестр

№ з/п	Назва теми	Аудиторні години	Самостійна робота
1	Фортепіанне мистецтво першої половини XIX ст. в Україні	2	7
2	Українська фортепіанна культура II половини XIX ст. М.Лисенко.	5	8
3	Фортепіанне мистецтво в Галичині.	7	8
4	Головні стильові тенденції виконавства і педагогіки Європи на зламі XIX-XX ст.. Видатні піаністи 1890-1914 рр.	2	8
5	Ф.Бузоні. Сецесія.	8	8
6	С.Рахманінов	4	8
7	Нові тенденції у фортепіанній творчості початку XX ст.	2	8
Підготовка до підсумкового контролю (заліку)			5
Разом		30	60

IV семестр

№ з/п	Назва теми	Аудиторні години	Самостійна робота
1	Імпресіонізм у фортепіанному мистецтві.	3	5
2	Фортепіанна творчість А.Скрябіна і С.Прокоф'єва.	2	6
3	Головні стильові тенденції виконавства у 1920-1930-х рр. Г.Нейгауз, В.Горовиць, В.Софроніцький	2	6
4	Львівські піаністи 1920-1930-х років.	1	6
5	А.Шнабель, В.Гізекінг, М.Юдина.	2	6
6	Головні стильові тенденції виконавства середини XX ст. С.Ріхтер. Е.Гілельс.	5	6
7	А.Б.Мікельянджелі. Г. Гулд. Австрійські піаністи	2	8
8	Фортепіанне виконавство кінця XXст. і початку XXI ст. О.Любимов, А.Шиф, М.Перайя.	7	6
9	М.Аргерих, К.Цімерман. Українські сучасні піаністи	6	6
Підготовка до підсумкового контролю (екзамену)			5
Разом		30	60

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з поточного та семестрового контролю

Форма контролю	Кількість балів за одне завдання	Підсумкова кількість балів
1 семестр		
Поточний контроль		0-60
2 порівняльні характеристики звукозаписів інтерпретацій	0-5	0-10
Виконання клавесинного твору з розшифруванням всіх мелізмів	0-15	0-15
Аналіз інтерпретаційної проблематики та порівняльна характеристика редакцій ДТК Й.С.Баха	0-25	0-25
5 тезових конспектів- підсумків (творчість Ф.Куперена, Ф.Рамо, Д.Скарлатті, Й.С.Баха, К.Ф.Е.Баха)	0-2	0-10
Підсумковий контроль		0-40
Диференційований залік		0-40
Всього		0-100
2 семестр		
		0-60
Тезові конспекти книг, присвячених проблемам інтерпретації творів Й.Гайдна, В.А.Моцарта, Л.Бетховена, Ф.Шопена	0-10	0-40
Аналіз редакцій та практичних	0-20	0-20

проблем інтерпретації музики Ф.Шопена на прикладі Етюд		
Підсумковий контроль		0-40
Диференційований залік		0-40
		0-100
3 семестр		
Поточний контроль		0-60
2 порівняльні характеристики звукозаписів інтерпретацій	0-5	0-10
«Мій музичний родовід» -- проект- дослідження (письмова робота)	0-25	0-25
Ukraine Incognita – проект- дослідження (виступ з доповіддю) присвячений становленню професійної фортепіанної освіти в Україні	0-25	0-25
Підсумковий контроль		0-40
Диференційований залік		0-40
Всього		0-100
4 семестр		
Поточний контроль		0-60
«Видатні піаністи 20 століття» - проект-дослідження (виступ з доповіддю)	0-20	0-20
«Видатні піаністи сучасності» - проект- дослідження (публікація тексту, відео та фото-матеріалів в групі курсу)	0-20	0-20
«Три бажання. В яку епоху я би хотів творити? У кого з метрів 18-19 ст. я би хотів вчитись і чому? У кого з провідних музикантів 20 ст. я би хотів вчитись і чому?» (письмова робота)	0-20	0-20
Підсумковий контроль		0-40
Екзамен		0-40
Всього		0-100

Знання студентів оцінюються за національною шкалою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно.

Критерії оцінювання

A – оцінку «відмінно» (90-100 балів) виставляють за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вільне опанування практичних

навичок їхнього застосування в межах вимог до практичних робіт курсу; виявлення здібностей творчо оперувати здобутими знаннями.

В – оцінку «добре» (82-89 балів) виставляють за міцні знання навчального матеріалу, включаючи аргументовані відповіді на поставлені запитання, та освоєння практичних навичок їхнього застосування в межах вимог до практичних робіт курсу.

С – оцінку «добре» (74-81балів) виставляють за достатні знання навчального матеріалу, включаючи аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні (неістотні) неточності; за освоєння практичних навичок їхнього застосування в межах вимог до практичних робіт курсу.

Д – оцінку «задовільно» (64-73балів) виставляються за посередні знання навчального матеріалу, неточні або малоаргументовані відповіді; невпевнене практичне застосування цих знань в межах вимог до практичних робіт курсу.

Е – оцінку «задовільно» (60-63балів) виставляють за слабкі знання навчального матеріалу, неточні або малоаргументовані відповіді з порушенням послідовності викладення; за слабке застосування цих знань в межах вимог до практичних робіт курсу.

FX – оцінку «незадовільно» (35-59балів) виставляють за незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння застосовувати теоретичні положення під час виконання практичних завдань.

F– оцінку «незадовільно» (0-34 бали) виставляють, якщо студент зовсім не знає навчального матеріалу і не володіє ні його основними теоретичними положеннями, ні практичними навичками їхнього застосування.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні) методи. *

* Жодна із запропонованих класифікацій не позбавлена недоліків. На практиці викладач з дисципліни інтегрує методи різних груп, утворюючи неординарні (універсальні) методи навчання, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної і творчої мети.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. **Попередній контроль** спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. **Поточний контроль** здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. **Тематичний контроль** здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. **Підсумковий контроль** проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на екзамені.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

9.1 Методичне забезпечення

9.1. Базова література

1. Кашкадамова Н. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах. Київ: Освіта України, 2010, 416 с.
2. Кашкадамова Н. Історія фортеп'янного мистецтва. ХІХ сторіччя. Тернопіль: 2006, 608 с.
3. Кашкадамова Н. Виконавська інтерпретація у фортеп'янному мистецтві ХХ сторіччя . Львів: КІНПАТРИ ЛТД, 2014, 344 с.

9.2. Допоміжна література

1. Алексеев А. Д. История фортепианного искусства. I - II часть. Москва: Музыка, 1988, 415 с.
2. Алексеев А. Д. Творчество музыканта-исполнителя. Москва: Музыка, 1991, 102 с.
3. Алексеев А.Д. Из истории фортепианной педагогики: Хрестоматия. Київ: Музична Україна, 1974, 168 с.
4. Бадура-Скода Е. и П. Интерпретация Моцарта. Москва : Музыка, 1972, 376 с.
5. Бейшлаг А. Орнаментика в музыке. Москва: Музыка, 1978, 320 с.
6. Браудо И. Артикуляция: О произношении мелодии / Под ред. Х.С.Кушнарера. – Изд. 2-е. Ленинград : Музыка, 1973, 220 с.
7. Булчевский Ю., Фомин В. Старинная музыка: словарь-справочник. Ленинград: Музыка, 1974, 143 с.
8. Голубовская Н. О музыкальном исполнительстве / сост. Е.Ф.Бронфин. Ленинград: Музыка, 1985, 141с.
9. Друскин, М. Клавирная музыка. Ленинград: Гос.муз.издат., 1960, 285 с.

10. Зимин П. История фортепиано и его предшественников. Москва: Музыка, 1968, 215 с.
11. Копчевский Н. Клавирная музыка: Вопросы исполнения. Москва : Музыка, 1986, 96 с.
12. Корыхалова Н.П. Музыкально-исполнительские термины. Санкт-Петербург: Композитор, 2000, 272 с.
13. Корній Л. Історія української музики. Частина третя: ХІХ ст. Підручник. Київ–Нью-Йорк: Видавництво М.П.Коць, 2001, 480с.
14. Курковський Г. Питання фортепіанного виконавства: Зб. статей. Київ: Музична Україна, 1983, 137 с.
15. Ландовска В. О музыке: пер. с англ.; Послесл. А.Е.Майкапара. Москва: Радуга, 1991, 438 с.
16. Малинковская А. Фортепианно-исполнительское интонирование: Проблемы художественного интонирования на фортепиано и анализ их разработки в методико-теоретической литературе XVI-XX веков. Очерки. Москва: Музыка, 1990, 191 с.
17. Музалевский, Владимир. Русское фортепьянное искусство: XVIII – первая половина XIX века. Ленинград: Гос.муз.издат, 1961, 140 с.
18. Проблемы романтизма в исполнительском искусстве: Научные труды. Москва : НТЦ “Консерватория”, 1994, 79 с.
19. Рабинович Д. Исполнитель и стиль. Вып. I. Москва : Советский композитор, 1979, 320 с.
20. Фергюсон Говард. Фортеп’янке виконавство / Переклад, редагування, коментарі Мирона Кушніра. Львів: СПОЛОМ, 2007, 224 с.
21. Фортепианное искусство: Аннот. Библиогр. указатель, 1945-1975 / Сост.: М.Берлянич, Е.Пашкова, Г.Сушон. Новосибирск, 1977, 152 с.
22. Харнокурт Н. Музыка як мова звуків. Суми: Собор, 2002, 184 с.
23. Шуман Роберт. О музыке и музыкантах: Собрание статей в двух томах / Сост.Д.В.Житомирского. Москва: Музыка, 1975, 1978, 1979, 881 с.
24. Григорьев Л., Платек Я. Современные пианисты. Москва: Советский композитор, 1990. 472 с.

9.3. Інформаційні ресурси в інтернеті

- 1.<https://ru.scribd.com/document/318572468/Historical-Harpsichord-Technique>
- 2.<http://www.elverhoj.org/archives/JeanNandi-StartingOnTheHarpsichord.pdf>
- 3.<http://imslp.eu/files/imglnks/euimg/b/b9/IMSLP553719-PMLP329729-musick%27shandmaidpart1.pdf>
- 4.<http://musalm.ru/assets/almanac/2015-2/3-4.pdf>
- 5.<http://early-music.narod.ru/biblioteka/corelli-kuzn-yamp-03.htm>
- 6.<https://www.earlymusicresources.com>
- 7.<http://www.earlymusic.ru/articles.html>
- 8.<http://barocpraxis.arts.spbu.ru/Pages/about.php?rubr=about>
- 9.<http://www.beethoven.ru/>

10. <http://www.scriabin.ru/>
11. <https://senar.ru/>